

Новомосковський кооперативний коледж економіки та права ім. С.В.Литвиненка
Дніпропетровської облспоживспілки

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з «Правознавства»
для вступників до коледжу
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
кваліфікованого робітника

Фахове вступне випробування з «Правознавства» складають абітурієнти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спеціальністю 081 «Право». Вступний іспит з «Правознавства» проводиться в тестовій формі за Програмою фахового вступного випробування з «Правознавства».

ПРОГРАМА ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ПРАВознавства

Тема I. ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Тема II. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Тема III. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ СУДОВОЇ СИСТЕМИ. ПРАВООХОРОННІ
ОРГАНИ

Тема IV. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Тема V. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО, СІМЕЙНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Тема VI. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема VII. ОСНОВИ ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Тема VIII. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ

Тема I. ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Влада та норми у первісному суспільстві. Виникнення права і держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Загальна характеристика теорій походження права.

Поняття й ознаки права. Природне та позитивне право. Суб'єктивне право та юридичний обов'язок. Принципи права. Функції права. Співвідношення права та моралі, політики, релігії.

Поняття та види джерел права. Нормативно-правові акти: закони та підзаконні акти. Нормативно-правовий договір. Правовий звичай. Юридичний прецедент. Юридична доктрина.

Система права: норма права, інститути права, галузі права. Фундаментальна, основні та профільні галузі українського права. Приватне і публічне право. Матеріальне і процесуальне право.

Поняття та види норм права. Структура норми права. Норма права та стаття закону.

Систематизація нормативно-правових актів. Кодифікація. Інкорпорація. Консолідація. Правовий тезаурус.

Поняття правовідносин та їх структура. Суб'єкти правовідносин та правосуб'єктність (правоздатність, дієздатність, деліктоздатність). Види правовідносин. Поняття та види юридичних фактів.

Поняття законності та правопорядку. Гарантії законності та правопорядку.

Правова поведінка. Правомірна і неправомірна правова поведінка.

Поняття, види та ознаки правопорушення. Склад правопорушення.

Поняття та ознаки юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Підстави та цілі юридичної відповідальності.

Поняття та ознаки держави. Типологія держави (формаційний та цивілізаційний підхід). Механізм держави. Функції держави. Поняття та особливості сучасної держави.

Форма держави: форма правління, форма державного устрою, державний режим. Поняття, ознаки та види монархій та республік. Поняття та ознаки унітарної держави. Федеративна держава та її особливості. Регіоналістська держава.

Поняття та ознаки правової держави. Громадянське суспільство і держава. Партії та держава. Держава та церква. Соціальна держава та її призначення. Україна як сучасна держава. Взаємовідносини Української держави з ЄС та державами-членами СНД.

Тема II. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Конституційне право – профілююча та фундаментальна галузь права. Предмет та методи конституційного права як галузь права.

Поняття та особливості конституційних норм. Структура норми конституційного права. Дія конституційно-правових норм у просторі, в часі та за колом осіб. Конституційно-правові інститути.

Поняття джерел конституційного права. Види джерел конституційного права. Конституція України – основне джерело конституційного права. Закон як джерело конституційного права. Підзаконні нормативно-правові акти як джерело конституційного права.

Поняття та особливості конституційних правовідносин. Склад конституційних правовідносин. Суб'єкт конституційних правовідносин: загальна характеристика. Об'єкт конституційних правовідносин: поняття та види. Підстави виникнення, зміни та припинення конституційних відносин.

Поняття Конституції. Функції Конституції. Юридичні властивості Конституції. Механізм реалізації Конституції України. Конституційний розвиток України: основні історичні етапи. Поняття та суб'єкти правової охорони Конституції.

Загальна характеристика Конституції України 1996 р. Конституційна реформа в Україні: зміст та основні етапи. Конституційні акти про суверенітет, незалежність та правонаступництво України.

Поняття та підстави конституційної відповідальності. Поняття та склад конституційних правопорушень. Санкції в конституційному праві.

Державний суверенітет. Народний суверенітет. Основні принципи демократичної правової держави. Основні функції держави Україна. Державні символи України.

Адміністративно-територіальний устрій України. Державна територія: поняття та склад. Державний кордон: поняття та види. Конституційний статус Автономної Республіки Крим.

Поняття громадянства України. Принципи громадянства України. Підстави набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.

Конституційні права та свободи людини і громадянина в Україні, їх класифікація. Гарантії реалізації прав та свобод людини та громадянина в Україні. Особисті права та свободи людини. Політичні права громадян України. Економічні права особи в Україні. Конституційне регулювання соціальних та культурних прав особи в Україні. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні.

Конституційне право на освіту та його гарантії. Право громадян України на свободу об'єднання у політичні партії. Поняття та види громадських об'єднань. Конституційне право на свободу світогляду та віросповідання. Військовий обов'язок, його зміст.

Поняття референдуму. Види референдумів. Поняття виборів. Поняття суб'єктивного виборчого права. Поняття та види виборчих систем. Принципи виборчого права в Україні. Загальна характеристика виборів народних депутатів України. Загальна характеристика виборів Президента України.

Конституційний принцип поділу державної влади в Україні. Система органів державної влади в Україні.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні. Законодавчий процес та його стадії: загальна характеристика. Конституційно-правовий статус народного депутата України. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Верховної Ради України. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень народного депутата України. Рахункова палата: конституційно-правовий статус. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Порядок роботи Верховної Ради України.

Президент України – глава держави. Повноваження Президента України. Підстави дострокового припинення повноважень Президента України. Система органів виконавчої влади в Україні. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України. Склад та порядок формування Кабінету Міністрів України.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Конституційний статус місцевих державних адміністрацій.

Поняття місцевого самоврядування. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правовий статус територіальної громади.

Тема III. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ СУДОВОЇ СИСТЕМИ. ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

Конституційні засади організації судової влади в Україні.

Поняття правосуддя. Основні принципи правосуддя в Україні. Судова система України, загальна характеристика.

Конституційний Суд України: правовий статус, повноваження, порядок утворення, склад.

Система судів загальної юрисдикції в Україні. Спеціалізація судів загальної юрисдикції. Види та повноваження адміністративних та господарських судів.

Правовий статус суддів. Кваліфікаційні вимоги до кандидатів на посаду судді суду загальної юрисдикції. Гарантії незалежності суддів.

Поняття правоохоронних органів України. Система органів прокуратури України. Основні функції прокуратури за Конституцією України.

Правовий статус поліції України. Права та обов'язки працівників поліції.

Правовий статус та завдання Служби безпеки України.

Адвокатура України. Види адвокатської діяльності. Права та обов'язки адвоката.

Тема IV. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Адміністративне право як галузь права. Джерела адміністративного права. Адміністративно-правові норми і адміністративно-правові відносини. Суб'єкти адміністративного права. Поняття державного управління.

Поняття та види адміністративного примусу. Поняття, ознаки та підстави адміністративної відповідальності.

Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Склад адміністративного правопорушення. Система і види адміністративних стягнень.

Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

Фінансове право як галузь права. Поняття бюджету. Бюджетна система України. Система оподаткування та її принципи. Поняття податку та його види. Об'єкти оподаткування.

Тема V. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО, СІМЕЙНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Цивільне право як галузь права. Функції цивільного права. Джерела цивільного права. Цивільне законодавство України. Загальна характеристика Цивільного кодексу України.

Цивільні правовідносини: поняття, структура. Види цивільних правовідносин. Виникнення, зміна і припинення цивільних правовідносин. Поняття юридичних фактів.

Цивільна правоздатність фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб. Повна дієздатність. Часткова цивільна дієздатність особи. Неповна цивільна дієздатність особи. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Визнання громадянина безвісно відсутнім. Оголошення громадянина померлим. Опіка та піклування.

Поняття юридичної особи. Види юридичних осіб. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи. Створення юридичної особи. Припинення діяльності юридичної особи.

Загальні принципи участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах.

Поняття об'єктів цивільних прав. Види об'єктів цивільних прав.

Поняття правочину. Види правочинів. Форма правочинів. Зміст правочину та умови дійсності правочину. Недійсність правочинів.

Поняття представництва, його значення та зміст. Виникнення та види представництва. Позовна давність.

Поняття та зміст права власності. Способи набуття права власності. Припинення права власності. Поняття права приватної власності. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності. Поняття права державної власності. Суб'єкти та

об'єкти права державної власності. Поняття права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Суб'єкти і об'єкти права інтелектуальної власності. Поняття та види права спільної власності.

Поняття та види зобов'язань. Підстави виникнення зобов'язань. Припинення зобов'язань.

Поняття та види цивільно-правових договорів. Укладення договору. Виконання договору. Припинення договору.

Поняття, мета, підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Часткова, солідарна та субсидіарна відповідальність. Договірна та позадоговірна відповідальність. Особливості цивільно-правової відповідальності малолітніх та неповнолітніх осіб. Загальна характеристика зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди.

Поняття та види спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Правові наслідки прийняття спадщини та відмови від спадщини.

Конституційне право громадян на житло. Поняття житлового фонду та його види. Житлові права та обов'язки громадян.

Поняття шлюбу. Умови вступу в шлюб та перешкоди до укладення шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Шлюбний договір. Підстави припинення шлюбу. Порядок припинення шлюбу. Правові наслідки припинення шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Особисті права і обов'язки подружжя. Майнові правовідносини подружжя. Особисті немайнові права і обов'язки батьків та дітей. Майнові правовідносини батьків і дітей.

Підстави, порядок та правові наслідки позбавлення батьківських прав. Поняття та правові наслідки усиновлення.

Реєстрація актів цивільного стану.

Господарське право як галузь права. Джерела господарського права. Поняття та види суб'єктів господарського права. Принципи господарювання. Поняття та ознаки підприємницької діяльності. Суб'єкти підприємницької діяльності та порядок їх реєстрації. Принципи підприємницької діяльності.

Господарські санкції. Підстави та наслідки визнання суб'єкта господарювання банкрутом.

Тема VI. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Трудове право як галузь права. Поняття, сторони, зміст і види трудового договору. Порядок укладання трудового договору. Поняття та види переведень на іншу роботу.

Підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Колективний договір: поняття та сторони.

Поняття та види робочого часу. Поняття та види часу відпочинку. Види відпусток та порядок їх надання.

Поняття та структура заробітної платні.

Правове регулювання праці неповнолітніх.

Поняття і засоби забезпечення трудової дисципліни. Заохочення та порядок їх застосування. Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Види дисциплінарних стягнень та порядок їх накладання.

Поняття, підстава та умови матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Види матеріальної відповідальності працівника за шкоду, заподіяну майну роботодавця.

Поняття індивідуальних трудових спорів, порядок їх вирішення. Поняття колективних трудових спорів, порядок їх вирішення.

Поняття та форми соціального захисту. Поняття та види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Поняття та види пенсій за законодавством України.

Тема VII. ОСНОВИ ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Земельне законодавство і право та їх співвідношення.

Структура чинного Земельного кодексу України. Категорії земель у складі земельного фонду України.

Поняття і види права власності на землю. Земельна ділянка як об'єкт права власності. Підстави виникнення права власності на землю.

Умови та порядок передачі земель у власність і надання у користування органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Суб'єкти і об'єкти права державної, комунальної та приватної власності на землю.

Поняття, ознаки та види землекористування. Оренда земельних ділянок.

Права та обов'язки власників земельних ділянок та землекористувачів.

Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.

Екологічне право як галузь права. Джерела екологічного права та їх основні види.

Принципи охорони навколишнього природного середовища та їх законодавче закріплення.

Екологічні права та обов'язки громадян та їх юридичні гарантії.

Види природокористування. Права та обов'язки природокористувачів.

Правові засоби охорони довкілля. Законодавчі вимоги щодо відтворення природних ресурсів та якості довкілля. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

Особливості відшкодування шкоди, заподіяної навколишньому природному середовищу.

Тема VIII. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Кримінальне право як галузь права. Загальна характеристика кримінального законодавства України. Дія кримінального закону у часі, просторі та за колом осіб. Поняття кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності.

Поняття та ознаки злочину. Види злочинів. Склад злочину. Незакінчений злочин. Поняття повторності, рецидиву та сукупності злочинів.

Суб'єкт злочину. Поняття неосудності та обмеженої осудності. Вік кримінальної відповідальності.

Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова при незакінченому злочині. Поняття співучасті у злочині. Види співучасників. Форми співучасників.

Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття та мета кримінального покарання. Види покарань. Загальні засади призначення покарання. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання.

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.

Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Примусові заходи виховного характеру.

Амністія і помилування.

Загальна характеристика злочинів проти особи. Загальна характеристика злочинів проти власності. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності. Злочини проти безпеки руху та експлуатації автотранспорту.

Поняття, завдання, основні інститути кримінального процесу. Кримінально-процесуальне право України.

Засади кримінального провадження. Суб'єкти кримінального провадження. Докази і доказування в кримінальному провадженні. Заходи забезпечення кримінального провадження (кримінально-процесуального примусу).

Поняття, значення, завдання стадії досудового розслідування. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків. Система досудового розслідування.

Поняття, зміст та значення стадії підготовчого судового провадження. Поняття, зміст та значення стадії судового розгляду.

Особливі порядки провадження в суді першої інстанції.

Форми перевірки судових рішень у кримінальному судочинстві: загальна характеристика та види.

Поняття, значення, підсумкові рішення стадії перегляду судових рішень в апеляційному порядку. Виконання судових рішень у кримінальних справах.

Перегляд судових рішень в касаційному порядку.

Провадження у Верховному Суді України.

Провадження за нововиявленими обставинами.

Особливі порядки кримінального провадження.

Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Закон України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 2. – Ст. 44.
3. Декларація про державний суверенітет України, прийнята Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
4. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
5. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Ст. 375.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
7. Кримінальний кодекс України 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
8. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 37. – Ст. 189.
9. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21. – Ст. 135.
10. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3,4. – Ст. 27.
11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
12. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
13. Закон України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» від 3 липня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 33. – Ст. 443.
14. Закон України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 52. – Ст. 793.

15. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 13. – Ст. 110.
16. Закон України «Про Рахункову палату» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 43. – Ст. 212.
17. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
18. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державну податкову службу в Україні» від 5 лютого 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 29. – Ст. 190.
19. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про систему оподаткування» від 18 лютого 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 16. – Ст. 119.
20. Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.
21. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.
22. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. // Голос України. – 2001. – № 42. – 6 березня.
23. Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 25 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 27-28. – Ст. 366.
24. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 16 травня 2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 25. – Ст. 241.
25. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 14, 14-15, 16-17. – Ст. 133.
26. Указ Президента України № 1572/99 «Про систему центральних органів виконавчої влади» від 15 грудня 1999 р. // Урядовий кур'єр. – 1999. – № 237. – 17 грудня.
27. Указ Президента України № 1573/99 «Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади» від 15 грудня 1999 р. // Урядовий кур'єр. – 1999. – № 237. – 17 грудня.

Навчальна та навчально-методична література:

1. Адміністративне право України: Підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Пращук, О.В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2004.
2. Гетманцев Д.О., Шукліна Н.Г. Банківське право України: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2007.
3. Земельне право України. Академічний курс: Підручник / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008.
4. Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.І. Демчика. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та інші. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008.
6. Колпаков В.К. Адміністративне право України: Підручник. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Юрінком Інтер, 2001.
7. Конституційне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, В.Л. Федоренко. – К.: Наукова думка, 2006.
8. Кримінальне право України. Загальна частина / За ред. В.В Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Юрінком Інтер, 2007.
9. Кримінальне право України. Особлива частина. / За ред. В.В Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Юрінком Інтер, 2007.
10. Кубецька Н.Р. Екологічне право: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2007.
11. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Навч. посіб. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007.
12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 3-тє вид., перероб. та доп. / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Атіка, 2005.
13. Опришко В.Ф., Шульженко Ф.П., Васильківська І.П., Перепадя О.В. Основи правознавства: Навч. посіб. для слухачів відділення довузівської підготовки. – К.: КНЕУ, 2007.
14. Опришко В.Ф., Шульженко Ф.П., Васильківська І.П., Перепадя О.В. Основи правознавства: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2007.

15. Права людини і громадянина: Навч. посіб. / А.М.Колодій, А.Ю.Олійник – К.: Юрінком Інтер, 2004.
16. Правознавство. Підручник / За ред. А.М. Колодія, В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2005.
17. Правознавство: Підручник / В.Ф. Опришко, Ф.П. Шульженко, С.І. Шимон та ін.; За заг. ред. В.Ф. Опришка, Ф.П. Шульженка. – К.: КНЕУ, 2003.
18. Рабинович П.М. Основи загальної теорії держави та права. – К., 2001.
19. Скакун О.Ф. Теория государства и права. – Х.: Консум, 2000.
20. Теорія держави і права: Навч. посіб. / За заг. ред. С.Л. Лисенкова, В.В. Копейчикова. – К., 2002.
21. Теорія держави і права: Підручник / За ред. С.Л. Лисенкова. – К.: Юрінком Інтер, 2005.
22. Трудове право України: Академічний курс: Підручник / За ред. П.Д. Пилипенко. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2007.
23. Фінансове право України: Підручник / За ред. М.П. Кучерявенка. – К: Юрінком Інтер, 2004.
24. Фінансове право України: Навч. посіб. / Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін. – К.: Правова єдність, 2009.
25. Хрестоматія з правознавства / Уклад.: Л. Лоха, О.Д. Наровлянський. – К.: Юрінком Інтер, 2003.
26. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. / За ред. Я.М. Шевченко. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006.